

לרקוד אבא

מוסיקה: אלברט עמר
תפאורה: משה שטרנפלד
איורים: אמיר דיקרמן

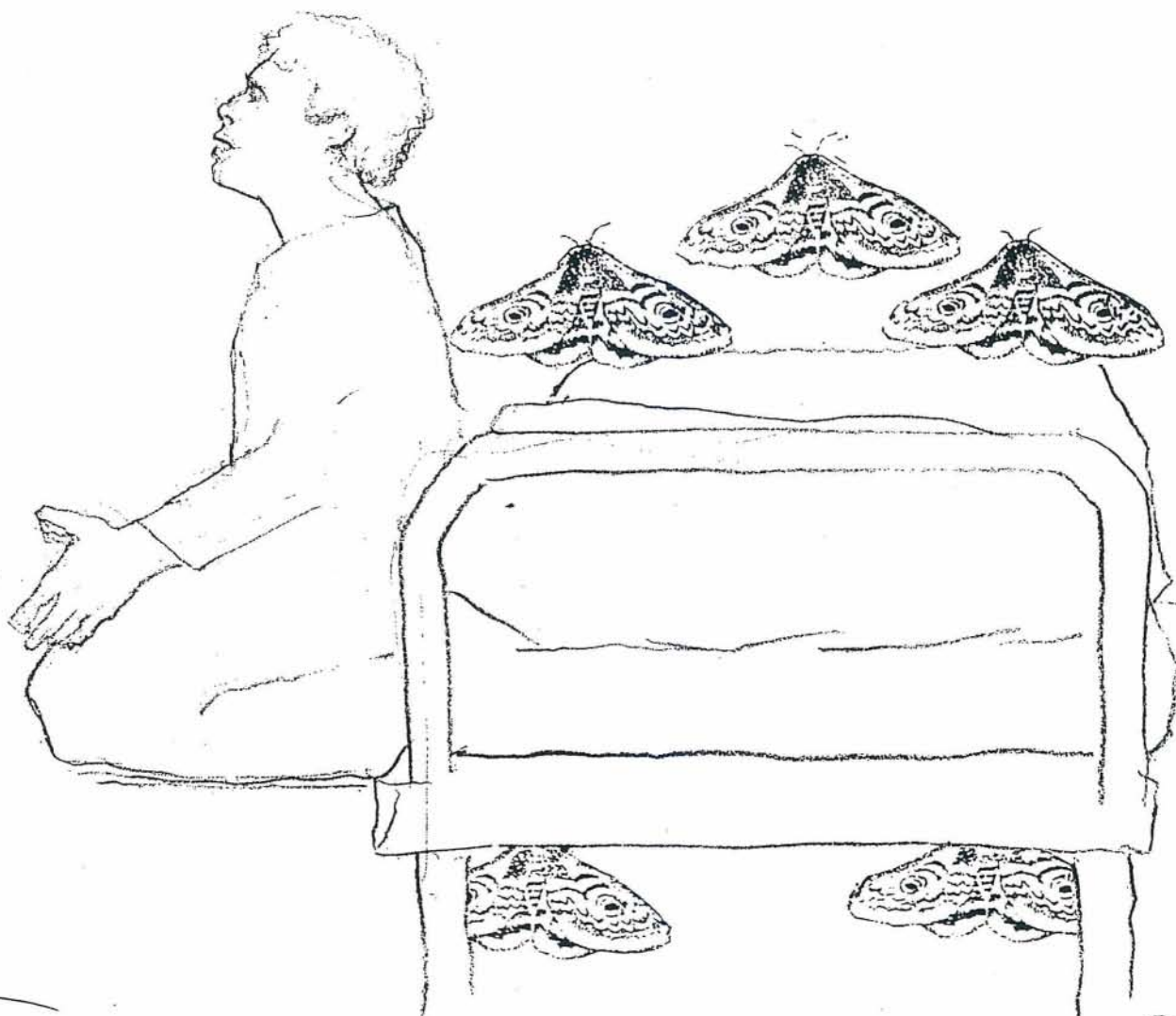
כשהאור נפתח. אנחנו נמצאים בסטודיו לרקוד.
כשהאור מתמקד. אנחנו בחדר. על הקיר
תלויים פרפרים מנייר. על השולחן - פרפר
לילה גדול. לצווארו של הבחור - חבילה קטנה,
עטופה בבדים. בכל פעם שהוא מתרגש, הוא
קוטע את דבריו, ופונה לפרפר הלילה.

המחזה וההצגה של איציק ויינגרטן "לרקוד עם
אבא" אינו מופע ששם לעצמו למטרה לדון
באמנות המחול. זה סיפורו המרגש של ילד
"כבד", כפי שהוא מכנה את עצמו, המפגר
בשכלו, בנו של רקדן המגדל אותו בכוחות
עצמו, ללא נוכחות האם.

אבל הריקוד אינו רק מטאפורה, אלא ראי, בו
משתקפים חיי האב, הבן וידידיו של האב,
שנפטר לבסוף ממחלת-לב. הריקוד, כפי
שמתאר זאת הילד הכבד הוא מעין פיוט, ובו
בוזמן אישי, סודי וגם אמצעי תקשורת
בינאישית.

ההערות של הילד, על האמנות של אביו
הכוריאוגרף והרקדן חושפות תבונה עמוקה של
איציק ויינגרטן באמנות הריקוד. התנועה
"הכבדה" של המפגרים שימשה את השחקן -
שהיה גם הבמאי של עצמו - כאמצעי בימתי

מונודרמה מאת איציק ויינגרטן

* * *

יש דברים שהם כמו סוד, שצריך לספר אותם. בסטודיו אבא אמר לי, שלפעמים אפשר ממש לעוף. כמו ציפור. כמו שפרירית. לא אומרים: עף כמו בן-אדם. אומרים: עף כמו פרפר. קופץ כמו צפרדע.

"אתה קופץ כמו נמר" אמרתי לאבא.

"ואתה, בן שלי, קופץ כמו..."

ואני אמרתי: "אני יודע, כמו דב".

"אבל יש דובים מכל הסוגים", אבא אמר, "יש גם דובים, שהם קלים כמו איילה".

"אני לא קופץ כמו איילה" אמרתי.

"אז מה?" אבא אמר. "אתה תקפוץ כמו דב - קל כמו איילה".

"הקרפדה שראינו", אמרתי לאבא, "היא צפרדע, שקופצת כמו דב".

ואבא אמר: "נעשה קונטקט?"

ועשינו.

רקוד קונטקט זה סוד.

אבא אמר "הקשר הוא הסוד".

(לפרפר): "איזה יופי".

* * *

והרופא נתן לי חלוק ירוק. ועל הפנים שם לי בד ירוק, שאני אהיה סטרילי.

לפני שנכנסתי לחדר של אבא. עצרתי. ונשמתי נשימה עמוקה.

והרופא לחש: "אתה לא נכנס?"

ואמרתי בשקט: "כן, אני נכנס".

שיעור נוסף בסטודיו".

במדרגות אמרתי: "אבא, חלמתי חלום מיוחד. אני אספר לך אותו, ואתה תנסה לרקוד אותו".

ואבא אמר: "לא. אתה תרקוד אותו".

ואמרתי: - "די אבא. אני לא רוקד".

בבית אבא אמר: "אל תחשוב ששכחתי. אנחנו רוקדים עכשיו".

ואמרתי: "אבא לא. אני הולך לחדר".

ואבא אמר: "עכשיו תנשום נשימה עמוקה. שיהיה הרבה הרבה חמצן בריאות".

ואמרתי: "אבל אני לא רוקד אבא. אפילו לא לפניך".

ואבא אמר: "שנינו נרקוד עכשיו. בעיניים עצומות. נעצום את העיניים".

ואבא נשען עלי. ואני עליו. אבא קרא לזה קונטקט. ואני רכבתי על אבא והתגלגלתי, ואבא עלי, ותמיד נגענו אחד בשני.

בסוף אבא אמר: "עכשיו תפקח את העיניים".

והיינו מחובקים. לא הרגשנו. פנים מול פנים. והתחלנו לצחוק.

ושאלתי: "אבא, הייתי כבד מאד?"

ואבא אמר "כן. אז מה? זה לוקח זמן ללמוד לחלק משקל, ולסמוך על עצמך, ועל הפרטנר שלך. עכשיו תספר לי את החלום".

"זה זה", אמרתי, "חלמתי שאיש אחד כבד פתאום רקד".

(לפרפר): "איזה יופי".

(האור מתמקד)

להלן קטעים מתוך המחזה:

אבא כל הזמן רקד, ועשה חזרות ולימד רקוד, ואותי הוא היה לוקח אתו, כמעט כל הזמן, מתי שרציתי.

כשנולדתי, אבא היה מאוד צעיר, וגם אמא היא לא יכלה לגדל ילד, ובעיקר לא ילד כבד כל-כך. אז היא נסעה לארץ אחרת. ואבא אמר, שהוא יגדל אותי, למרות שהרופאים אמרו שזה יהיה מאוד קשה.

אבא היה אומר לפעמים: "זה ישעמם אותך לשבת בסטודיו, לבד כל הזמן".

ואני הייתי אומר לו, שריקוד זה לא משעמם, "ווחץ מזה, אני קרוב אליך כל הזמן".

בסטודיו אבא רקד את הריקוד.

הוא אמר שזה עוד לא גמור, וישבתי והסתכלתי.

אבא מאוד גבוה ושרירי, והתנועות שלו חזקות. כשאבא גמר, הוא ניגש אלי, ושאל: "איך זה היה?"

ואמרתי: "הריקוד הזה כאילו נרקד מעצמו".

ואבא התישב לידי והחזיק לי את היד. ואמר: "זה נפלא מה שאמרתי. נרקד מעצמו, יש ריקודים שחייבים להרקד. לפעמים הם

נמצאים בגוף הרבה זמן, ובסוף הם נרקדים מעצמם. אם הם ריקודים מהסוג הזה, לפעמים זה לוקח שנים. ולפעמים אפילו איש אחר רוקד אותם. ריקוד שצריך להרקד - לא הולך לאיבוד. אני באמת מאמין שזה ככה". אבא אמר, "כמו פסלים שנמצאים בסלע, והפסל רק משחרר אותם. או שירים, שמישהו בא, ופתח להם דלת, שיעופו מהכלוב".

וכשאבא דיבר, רקדנית רקדה. ושנינו הסתכלנו.

ואבא עשה בפנים: "איך היא?"

ואני עניתי בפנים: "ככה ככה".

ואז לחשתי: "זה, לא ריקוד שחייב להרקד".

ואבא כל-כך צחק.

* * *

בערב אבא לקח אותי לסטודיו.

(האור נפתח)

ובסוף הרקוד, אבא הסתובב והסתובב והסתובב.

ואמרתי: "אבא, הכי יפה בעולם זה אנשים רוקדים".

ואבא עצר ואמר: "נסה להסביר לי למה, מה אתה מרגיש?"

ואמרתי: "הם נהיים הכל. כמו ים. כמו חיות. לא. לא הסברתי טוב. הם כאילו עפים".

ואבא חיך ואמר: "עכשיו נעוף מפה, כי יש

פר

"פּרַחִים וּלְבָבוֹת". שְׁנֵי שְׁמוֹת, שְׁנֵי מוֹשָׁגִים רוֹוִי סְמָלוֹת, שְׁמֵאחֻרֵיהֶם רִגֵּשׁ וְנִתְיָנָה. כִּזֶּה בְּדִיוֹק הוּא הַמוֹפֵעַ הַשְּׁנַתִּי שֶׁל מַחֹל, זָמֵר וְנִגְיָנָה, הַמוֹעֵלָה עַל יְדֵי חֲנִיכִים מִפְּגָרִים מְכַל הָאָרֶץ בְּשֵׁם זֶה

מאת רעיה ספינק

מדובר במופע, המשקף עבודה רחבת היקף, קשה ומאומצת עם אוכלוסייה שכולה אנשים המוגדרים בפי החברה כמפגרים. המופע מבוסס בעיקרו על מדיום המחול, במיגוון צורות ביטוי: מפולקלור ועד למחול מסוגנן. מזה שנים מספר, קיבלה התפיסה הרואה במחול כלי טפולי רב ערך תאוצה, וזכתה להכרה במסגרת התפיסה הכוללת, הרואה את מקצועות האמנות ככלי טיפולי. הדרמה, הציור והמוסיקה הפכו מכבר לאתגר למורים רבים המטפלים במפגרים.

אמנות המחול היא הבעיתית מכולן, כי המחול, מעצם מהותו, מציב דרישות מיוחדות, המהוות אתגר להתמודדות, שיש בה קושי רב לגבי אנשים מפגרים.

כי המחול הוא מדיום, הבנוי על כושר פעולה בו-זמנית, גופנית ותפיסתית. לגבי המפגר זו בעיה, כאשר עליו לבצע את פעולת ההליכה ובמקביל לדעת לאן עליו ללכת. המחול דורש להכיר את הגוף ולהביע בו, להכיר את המרחב ולנוע בו, וזאת תוך תיאום עם מקצבים ושינויי דינמיקה.

מבע תנועתי פשוט הופך למשימה בלתי אפשרית לגבי חלק מהמפגרים, דבר המחייב עבודה רבה ושיטה ספציפית.

מבע תנועתי פשוט הופך למשימה בלתי אפשרית לגבי חלק מהמפגרים, דבר המחייב עבודה רבה ושיטה ספציפית

נוסף על כך, המחול אינו רק אמצעי הבעה אינדיבידואלי. המחול מבקש לו דיאלוג, מחפש עיבוי, על ידי מספר משתתפים רב. הנוכחות המספרית מאפשרת את העצמת הבעה, אך מצריכה תאום חברתי והבנה הדדית בתוך המהלך הריקודי. גם זו נקודת קושי לגבי המפגר, הסובל מבעיה מוחית, המחייבת עבודה מיוחדת.

לא כל שכן, אם המטרה אינה להשאר בשדה הטיפולי בלבד.

דרך העבודה לקראת מופע "פּרַחִים וּלְבָבוֹת" אפשרה לי להציב יעד של שבירת מוסכמות

(האב נפטר ממחלת הלב, וידידו גידי מנסה לטפל בילד).
 אמרתי לגידי: "גידי, אתה יודע, אני לא חושב שצלמו את אבא בריקוד שלו".
 וגידי אמר: "כן. לא הספקנו".
 "אתה יודע, גידי", אמרתי, "אני זוכר כמעט את כל הרקוד".
 וגידי אמר: "באמת?", אני לא ראיתי את אבא רוקד אותו. רק לך הוא הרשה להיות בחזרות".
 "כן". אמרתי. "אני הייתי כמעט בכל החזרות של אבא".
 ואז גידי אמר: "אם פעם תרצה, אני אשמח, שתראה לי את הריקוד".
 ודינה אמרה: "גם אני".
 ואמרתי: "טוב".
 ואז גידי אמר: "הכל כאן שלך. ילד. הדירה. הדברים. מה שתרצה נעשה". ושתקתי.
 וגידי שאל: "למה אתה שותק?".
 אז אמרתי: "כי נזכרתי. פתאום. נזכרתי בתנועה אחת, והרגשתי את אבא".
 (לפרפר): "איזה יופי".

© כל הזכויות שמורות למחבר

והתקרבותי לאבא.
 ואבא חיך. ואמר: "אתה נראה מצחיק עם המסיכה הירוקה".
 והרופא אמר: "הוא בא להגיד לך לילה טוב".
 ואמרתי: "ועוד דברים".
 ואבא אמר: "תישן אצל גידי, או אצל דפנה?".
 ואמרתי: "זה בסדר אבא. אני אישן בבית".
 ואבא אמר: "טוב מאד, בן שלי".
 ואמרתי: "אבא. אל תדאג בגלל הריקוד מחר".
 ואבא אמר: "אתה צודק. ריקוד לא הולך לאבוד. ריקוד חייב...".
 ואמרתי: "להרקד".
 ואבא חיך.
 והרופא אמר: "לילה טוב. אחנו חייבים לצאת. אבא מאוד חלש".
 ואמרתי: "אבא. אתה חזק".
 והרופא נגע לי בכתף ואמר: "בוא נצא".
 ואמרתי: "רק רגע. אבא. אני רוצה להגיד לך משהו. אבא. אני רוצה שתדע, שגם אתה איש מיוחד".
 והרופא אמר: "בוא. אסור לאבא להתרגש". כי אבא בכה.
 (לפרפר): "איזה יופי!"

